

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.ю.н. Гергана Маринова,

член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6. Право (Наказателен процес), обявен от ПУ „Паисий Хилендарски (ДВ, бр. 96/11.11.2025 г.) за нуждите на Юридическия факултет

Пловдивският университет е обявил конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6. Право (Наказателен процес) в Юридическия факултет. Със заповед № РД-22-42/09.01.2026 г. на ректора на ПУ съм определена за член на научното жури за провеждане на конкурса.

Единствен кандидат в конкурса е **доц. д-р Екатерина Салкова Гетова.**

На първото си заседание научното жури установи, че кандидатът **отговаря на минималните национални изисквания** за заемане на академичната длъжност професор. Журито също така реши да представя рецензия относно научните публикации на кандидата.

Данни за кандидата

Доц. д-р Екатерина Салкова е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“ (2000 г.). Академичната си кариера започва веднага след завършването на университета в Института за правни науки (сега Институт за държавата и правото) при БАН, където защитава докторската си дисертация (2006 г.) и последователно преминава през всички научни звания (академични длъжности) от научен сътрудник III ст. до доцент. Дълги години е

ръководител на Секцията по наказателноправни науки в Института. Успоредно с научната си кариера в отделни периоди работи като юрисконсулт в администрацията на БАН, експерт към Парламентарната комисия по правни въпроси, член и председател на Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана към НАОА. Има участия в множество проекти и работни групи, като специално искам да отбележа експертната ѝ дейност по множество законопроекти на Министерство на правосъдието. Водила е упражнения като хоноруван асистент в СУ „Св. Климент Охридски“ и в УНСС. От 2016 до 2019 г. е доцент по наказателен процес в Русенския университет, а от 2019 г. до момента - в Пловдивския университет.

Доц. Салкова е разпознаваем и уважаван учен, преподавател и експерт по наказателен процес. Имам удоволствието да работя с нея от постъпването ѝ в Института за държавата и правото през 2001 г. И използвам израза „имам удоволствието“ не като клише, а в пълния му смисъл, защото е добронамерена, отговорна, компетентна, принципна и изобщо колега, на когото винаги може да се разчита.

Оценка на научните публикации

Доцент Екатерина Салкова участва в конкурса с **монографичен труд и 24 други публикации – студии, статии и доклади.**

Монографията „Актуални въпроси на наказателнопроцесуалните функции“. Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, 2026, 187 с. включва увод, три глави, заключение и впечатляваща библиография от 14 страници със заглавия на български, руски и западни езици.

В увода е обоснован изборът и актуалността на темата за наказателнопроцесуалните функции. Глава първа е посветена на ръководно-решаващата функция в наказателния процес. В глава втора са разгледани двете срещуположни функции по обвинение и защита. Глава трета е посветена на двете допълнителни функции, свързани с разглеждането на гражданския иск в наказателното производство. В заключението са обобщени основните изводи и направените предложения за усъвършенстване на законодателството.

Понятието „наказателнопроцесуална функция“ не е легално. Обичайно то не се ползва и в практиката. Но наказателнопроцесуалните функции заемат важно място в българската доктрина, предопределено до голяма степен от монографията „Проблеми на основните функции в социалистическия наказателен процес“ на акад. Павлов, издадена през 1966 г. Те имат неизменно място и във всички учебници по наказателен процес. От обосноваването и изясняването им от акад. Павлов в цитираната по-горе монография функциите не са били предмет на цялостно изследване. Както правилно отбелязва доц. Салкова, обаче, правната уредба на дейността по разглеждане и решаване на наказателни дела днес е сериозно променена в сравнение с тази от 60-те г. на 20 век. Това изправя правната наука пред необходимостта да преосмисли и преоцени функциите, ако желае и занапред да ги ползва, за да обяснява чрез тях наказателния процес и различни негови институти и фигури. Именно с тази нелека задача се е захванала доц. Салкова. Тя представлява сериозно предизвикателство, защото с нея посяга, от една страна, на фундаментални за наказателнопроцесуалната наука положения, от друга страна, на положения, които в продължение на 80 г. почти никой не поставя под съмнение. Изборът на тази тема е израз на научното самочувствие на доц. Салкова, а начинът, по който е разработена, е

доказателство за нейната научна зрялост и затова, че самочувствието ѝ е напълно оправдано. Обоснован и правилен е подходът ѝ да не разглежда подробно функциите, повтаряйки добре известните неща, които не оспорва, а да се съсредоточи само върху актуалните въпроси, които променят виждането за функциите. Напълно правилни и с приносно значение са и изводите, до които стига, че в съвременния наказателен процес съществуват още две функции – разследваща (следствена) и правозащитна. Правилно и с приносно значение е изясняването на съдържанието и насочеността на тези функции, както и аргументите, с които е направено това. В частност, специално бих искала да подчертая тезата и аргументите, че функцията, упражнявана от съда в досъдебното производство, следва да се определи именно като правозащитна, а не като контролна.

Интересен и с приносно значение е начинът, по който е разгледана обвинителната функция. За пръв път нейното съдържание е изяснено като са взети предвид и т.нар. престъпления от „частно-публичен“ и „публично-частен“ характер. Разглеждането на обвинителната функция като такава обхващаща дейността по повдигане, доказване, поддържане и обосноваване на обвинението също се прави за пръв път, води до по-детайлно и ясно представяне на съдържанието на тази функция и има приносно значение. Много полезно за теорията и практиката е направеното обобщение на теоретичните виждания и произнасянията на КС, тълкуващи понятието „наказателно преследване“. Напълно споделям становището, че с възбуждането на наказателно преследване започва упражняването на обвинителната функция в процеса и в този смисъл наказателно преследване е синоним на обвинение. Доц. Салкова не е избягала и от трудните въпроси около тълкуването и прилагането на чл. 219, ал. 2 НПК и съответствието на българското за законодателство и практика с ЕКПЧ и европейските

директиви относно правата на обвиняемите и заподозрените лица. Правилен е изводът и, че пълно съответствие липсва и въвеждането на фигурата на заподозрения би решило съществуващите проблеми.

Със съществено приносно значение е анализът, който прави на нововъведената фигура на заинтересованото юридическо лице. Като член на работната група към Министерство на правосъдието, която разработи съответните изменения в НПК, доц. Салкова има ценен „поглед отвътре“ на причините, наложили въвеждането на тази фигура и на дискусиите, съпътствали въвеждането ѝ. Приносни и убедителни са аргументите ѝ, че заинтересованото юридическо лице е субект на наказателния процес, упражняващ защитната функция.

Ценни и с приносно значение са разсъжденията ѝ относно необходимостта, значението, положителните и отрицателните страни на допускането на граждански иск в наказателното производство, а оттук и относно наличието и съдържанието на двете допълнителни функции, свързани с гражданския иск. Приемам аргументите ѝ, че се касае за две самостоятелни, макар и допълнителни функции, а не за своеобразно проявление на основните функции по обвинение и защита.

С това, разбира се, не се изчерпват приносите на рецензирания труд, но всички те не могат да бъдат посочени в една рецензия. В допълнение изрично искам да отбележа сред приносните моменти направените от доц. Салкова предложения *de lege ferenda*. Обикновено казваме, че те имат практико-приложен характер и пряко ползват законодателя, което е така. Но, според мен, всяко такова предложение може да е източник и на интересна научна дискусия и да даде нови насоки на теоретичното осмисляне на законовата уредба.

Въпреки строго юридическия стил на монографията, тя се чете изключително леко. Тезите са изразени ясно, вероятно защото са резултат от многогодишното им осмисляне. Много ясна и добре структурирана е и аргументацията им. Доц. Салкова заявява различна позиция по дълбоко вкоренени в правното мислене на българските юристи въпроси, като го прави не само убедително, но и колегиално и добронамерено спрямо утвърдените виждания и техните автори. Дискусията се води с уважение към различното мнение и въобще към авторите, на чиито съчинения има позовавания. Бележките под линия и цитираните произведения са впечатляващи по обем, което е доказателство за сериозното ѝ отношение към темата, но и към правната наука изобщо.

Доц. Салкова е представила за участие в конкурса още 24 публикации: 6 студии, от които 5 в съавторство и 1 на английски език, и 18 статии и доклади, от които 9 в съавторство и 2 на чужд език. Ще си позволя да посоча само заглавията (пълното библиографско описание на публикациите е налично в изготвената от нея анотация, достъпна в Интернет на сайта на ПУ), защото те са показателни за разностранныте интереси на доц. Салкова в сферата на наказателния процес и на сродни правни науки (наказателно право, криминология):

1. Продължавано престъпление – възникване, развитие и перспективи;
2. Институтът на поемите лица в българския наказателен процес (в съавторство);
3. Отпадане на наказуемостта на активния подкуп по чл. 306 от Наказателния кодекс (в съавторство);
4. Максималната продължителност на мерките за неотклонение задържане под стража и домашен арест по наказателни дела (в съавторство);

5. Правни последици от нарушения на разпоредбите относно процесуалните срокове по наказателни дела срещу непълнолетните (в съавторство);
6. Bulgaria: the EAW, EIO and Regulation 1805/2018 in the Bulgarian Legislation and Case Law (в съавторство);
7. Оценка на доказателствата в наказателния процес – предизвикателство за въвеждането на европейската заповед за разследване;
8. Правото на ефективни правни средства за защита и наказателният процес като способ за защита на материални права;
9. За (не)ефективността на наказателното правораздаване.
10. Разглеждане на гражданския иск в наказателния процес;
11. Несъответствия на конкретни правни норми с принципи на наказателния процес (в съавторство);
12. Human Rights in the Context of Counter-terrorism (в съавторство)
13. Věk trestní odpovědnosti a prevence kriminality mládeže (в съавторство) – посочвам тази публикация за пълнота, но за съжаление не мога да я рецензирам (по чисто езикови причини);
14. Връщане на делото от съда в досъдебната фаза на наказателния процес;
15. Процедурите за реализиране на отговорност на ненавършили пълнолетие извършители на общественоопасни деяния и тяхното превантивно значение за ръста на престъпността (в съавторство);
16. Устойчивото развитие на академичния състав и продължаващата реформа в правната му регламентация – доколкото темата на статията е извън предмета на наказателноправните науки, тя остава извън обхвата на тази рецензия;

17. Доброволност и незабавност на съобщаването за активния подкуп като изисквания за отпадане на наказуемостта по чл. 306 НК (в съавторство);
18. За правомощието на наказателния съд да наложи административно наказание (в съавторство);
19. Понятието за незаконен съдебен състав в наказателния процес;
20. Проявление на принципа за разглеждане и решаване на делата в разумен срок по наказателни дела срещу непълнолетни (в съавторство);
21. Законодателната концепция за разследващите органи. МВР 2030: предизвикателства пред политиките за сигурност;
22. Жертва на престъплението и пострадал от престъпление – връзката между материалното и процесуалното наказателно право (в съавторство);
23. Конструиране на състава на престъплението чрез административни преюдиции (в съавторство);
24. Особенности при разследването на документни престъпления.

Видно от тези заглавия, доц. Салкова се чувства еднакво комфортно да пише както по актуални процесуални проблеми като: правомощието на наказателния съд да наложи административно наказание, връщането на делото от съда в досъдебната фаза, предизвикателствата пред въвеждането на европейската заповед за разследване, така и да разглежда фундаментални и класически въпроси като: наказателнопроцесуалните принципи и гражданския иск в наказателния процес. Тя има основателното самочувствие да пише и по въпроси на материалното наказателно право – продължаваното престъпление, активния подкуп, и на криминологията. Всички тези студии, статии и доклади са написани задълбочено, добросъвестно, интересно, всички

те съдържат конкретни приноси (посочени в анотацията, които напълно приемам) и са от полза както за правната доктрина, така и за съдебната практика. Те са станали достояние и са оказали своето влияние върху широк кръг читатели, което се доказва от факта, че са цитирани над 150 пъти.

В заключение и предвид изложеното по-горе, считам, че доц. д-р Екатерина Салкова Гетова отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и съответния правилник на ПУ за заемането на академичната длъжност професор по наказателен процес в Юридическия факултет на Пловдивския университет. Затова убедено предлагам на научното жури да предложи на ФС на ЮФ на ПУ тя да бъде избрана на тази длъжност.

27 Февруари 2026 г.

Проф. д.ю.н. Г. Маринова